

Nr 223.

Av herr **Stendahl**, om införande av officiella valförberedelser vid val till riksdagen.

Med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 353 får undertecknad, under hänvisning till statsrådets och chefens för justitiedepartementet referat av proportionsvalsakkunniges betänkande, i vad det innehåller förslag till partibeteckningarnas avskaffande och införande av officiella valförberedelser, (kungl. prop. sid. 24—25) anföra följande.

De yttranden, som inforrats från Konungens befallningshavande, hava i stor utsträckning varit tillstyrkande eller erkännsamma. »I väsentlig grad gälla emellertid betänkligheterna den betydligt ökade arbetsbörda, som i valtider komme att läggas på Konungens befallningshavande etc.»

Då emellertid det av sakkunnige förordade nomineringssättet utan olägenhet kan förändras så att Konungens befallningshavande i allmänhet befrias från realgranskning av förslagen, skulle ovan anförda betänkligheter förfalla.

Om man låter den enskilde förslagsställaren styrka sin behörighet att sätta sitt namn under valförslaget, behöva inga röstlängder sändas till Konungens befallningshavande och ingen realprövning av förslagen äga rum. Konungens befallningshavande har blott att kontrollera, att vederbörliga intyg om kandidaternas valbarhet och förslagsställarnes rösträtt föreligga. Skulle dylika saknas, får listans ombudsman införskaffa intygen, eventuellt skaffa nya förslagsställare.

En effektiv kontroll ligger i att allmänheten och då i första hand ombudsmännen för konkurrerande listor kunna göra anmärkningar mot visst namn eller viss lista, och skulle då inträda ett förfarande analogt med det som inträder, när anmärkning inför valnämnd eller magistrat göres mot att viss person oriktigt antecknats som röstberättigad.

Här föreslaget nomineringssätt, som befriar Konungens befallningshavande från det mest betungande arbetet för valförberedelserna, torde knappast kunna påstås pålägga den enskilde väljaren något besvär. Förslagsställarnes antal är satt till ett så osedvanligt lågt tal som 25, och då nominering sker så långt före valet, torde det arbete, som härvid lägges på de olika partiorganisationerna, ej giva anledning till klagomål.

Här rekommenderade förfaringssätt medför ingen ändring av de sakkunniges förslag i övrigt, och inskränka sig de behövliga ändringarna i lagtexten till följande:

I § 55 d. tillfogas bestämmelsen: Kandidaternas valbarhet och att förslagsställarna äro röstberättigade i valkretsen skall styrkas genom intyg från, på landet valnämndens ordförande och i stad magistraten.

I § 55 f. skola orden »omedelbart granska ingivet valförslag och att» utgå.

I § 55 g. skall uttrycket »som icke är valbar» utbytas mot »vars valbarhet icke är styrkt».

Att de sakkunniges förslag till officiella valförberedelser i sin helhet skulle medföra stora fördelar har knappast bestridits, och då detsamma med det föreslagna valsättet utgör ett organiskt helt, torde knappast bärande skäl föreligga att nu acceptera valsättet, men stryka den med detsamma intimt förenade och detsamma kompletterande nomineringsinstitutet.

Men även ett annat skäl föreligger. När valmanskåren till nästa val sväller ut flerdubbelt mot hittills, kan det väl knappast vara riktigt att hänvisa väljarna till ett nytt valsätt, för att de följande gång de gå till val åter skola ställas inför ett nytt valsätt.

På grund av den uttömmande motivering de sakkunnige lämnat för de officiella valförberedelserna och vad jag ovan anfört hemställes,

att, därest riksdagen beslutar större valkretsar och ändrad sammanräkningsmetod vid val till riksdagen, riksdagen ock ville besluta införandet av officiella valförberedelser i överensstämmelse med proportionsvalsakkunniges förslag med här ovan upptagna mindre ändringar.

Stockholm den 3 maj 1921.

Sten Stendahl.